

กินดีทำได้ ขยับกายอีกนิด

พิชิตไขมัน

กินดีทำได้ ขยับกายอีกนิด พิชิตไขมัน

คำนำ

คู่มือ “กินดีทำได้ ชัยกายอีกนิด พิชิตไขมัน” เป็นผลพลอยได้จากการดำเนินโครงการปรับภาวะโภชนาการของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หรืออีกชื่อที่เรียกขานในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการว่า โครงการ “**หนุ่มสาวกว่าวัย หัวใจดี**” โครงการนี้เกิดขึ้นจากนโยบายของผู้บริหารคณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่มีความห่วงใยในสุขภาพของชาวราชพฤกษ์ที่ประสบปัญหาโรคอ้วน ไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง และอื่นๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากแผนงานการพัฒนาสถาบันการศึกษาสาธารณสุขให้เป็นองค์กรการสร้างเสริมสุขภาพ (สอส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อาจารย์และข้าราชการกลุ่มหนึ่งจึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการนี้ขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและสร้างเสริมสุขภาพโดยตรงแล้ว ยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพของตนเองสมกับที่เป็นบุคลากรของคณะสาธารณสุขศาสตร์

คู่มือฉบับนี้จะเน้นถึงการเสริมทักษะด้าน **การเลือกบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ การออกกำลังกาย และการผ่อนคลายความเครียด** โดยผู้อ่านสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองเพื่อให้มี **“รูปร่างดี สุขภาพแข็งแรง”** ไปตลอดชีวิต

คู่มือ “กินดีทำได้ ชัยกายอีกนิด พิชิตไขมัน” พิมพ์ครั้งที่ 1 ได้รับการตอบรับอย่างดีเกินคาด จากหน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป ทำให้คู่มือมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะแจกจ่าย ซึ่งทาง สอส. ได้เห็นประโยชน์ของคู่มือฉบับนี้ จึงได้สนับสนุนให้ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 2 โครงการ “**หนุ่มสาวกว่าวัย หัวใจดี**” จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการโครงการ หวังว่าคู่มือ “กินดีทำได้ ชัยกายอีกนิด พิชิตไขมัน” จะเป็นส่วนหนึ่งของแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านทุกท่าน ดูแลตนเองอย่างเหมาะสมและยั่งยืนตลอดไป

รศ.ดร.พญ. มันทนา ปะทีปะเสน
ผู้ดูแลโครงการ

บันทึกข้อมูลสุขภาพประจำตัว

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี เพศ ชาย หญิง
 โรคประจำตัว.....
 ยาที่แพ้.....
 อาหารที่แพ้.....

ข้อมูลส่วนตัวเพื่อค้นหาปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค	ค่าเป้าหมายเพื่อสุขภาพดี
1. การสูบบุหรี่ ท่าน ☐ ไม่เคยสูบ ☐ สูบมือสอง ☐ ยังสูบบุหรี่	ไม่สูบบุหรี่
2. ดัชนีมวลกาย.....กก./ตร.ม.	18.5–22.9 กก./ตร.ม.
3. รอบเอว.....นิ้ว	หญิง ต่ำกว่า 32, ชาย ต่ำกว่า 36 นิ้ว
4. สัดส่วนรอบเอวต่อรอบสะโพก.....	หญิง ต่ำกว่า 0.8, ชาย ต่ำกว่า 0.9
5. ความดันโลหิตขณะพัก...../.....มม.ปรอท ชีพจรขณะพัก..... ครั้ง/นาที	ต่ำกว่า 120/80 มม.ปรอท 60-80 ครั้ง/นาที
6. โรคความดันโลหิตสูง ท่าน ☐ ไม่เป็น ☐ เป็น	*
7. ประวัติการตรวจคลื่นหัวใจ (EKG) ในรอบ 1 ปี ☐ ปกติ ☐ ผิดปกติ.....	ปกติ
8. โรคเบาหวาน ท่าน ☐ ไม่เป็น ☐ เป็น	FBS ต่ำกว่า 126 มก./ดล.
9. ผลเลือด	
• ระดับน้ำตาลในเลือด (FBS) .....มก./ดล.	ต่ำกว่า 115 มก./ดล.
• ไตรกลีเซอไรด์ (TG)..... มก./ดล.	ต่ำกว่า 200 มก./ดล.
• คอเลสเตอรอลรวม (TC) .....มก./ดล.	ต่ำกว่า 200 มก./ดล.
• แอล ดี แอล คอเลสเตอรอล (LDL-C).....มก./ดล.	ต่ำกว่า 130 มก./ดล.
• เอช ดี แอล คอเลสเตอรอล (HDL-C).....มก./ดล.	หญิงสูงกว่า 45, ชายสูงกว่า 35 มก./ดล.

หมายเหตุ *ถ้าเป็นโรคความดันโลหิตสูงต้องควบคุมความดันโลหิต ต่ำกว่า 140/90 มม.ปรอท
 ถ้าเป็นเบาหวานหรือโรคไต ต้องควบคุมความดันโลหิต ต่ำกว่า 130/80 มม.ปรอท

เป้าหมายเดือนนี้

วันที่.....เดือน.....ปี.....

- ลดน้ำหนัก.....กิโลกรัม ลดพลังงาน.....แคลอรีต่อวัน
  - โดยลดพลังงานจากอาหาร.....แคลอรีต่อวัน
  - โดยเพิ่มการออกกำลังกาย.....แคลอรีต่อวัน
- ปรับระดับไขมันในเลือดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
  - เพิ่มผักอย่างน้อย .....ทัพพีต่อวัน
  - เพิ่มผลไม้ (ไม่หวาน) อย่างน้อย .....ส่วนต่อวัน
  - กินอาหารที่มีคอเลสเตอรอลสูง ไม่เกิน.....ครึ่งต่อสัปดาห์
(โดยปกติไม่ควรเกิน 3 ครั้งต่อสัปดาห์)
  - ออกกำลังกายเผาผลาญพลังงาน 100 แคลอรีต่อวันทุกวัน
เพื่อชะลอความชรา
  - ออกกำลังกายเผาผลาญพลังงาน 300 แคลอรีต่อวันทุกวัน
เพื่อป้องกันโรคหัวใจและอัมพาต

วิธีการลดน้ำหนักตัว

ถ้าต้องการลดน้ำหนัก อัตราการลดที่เหมาะสมที่สุดคือ การลดน้ำหนักตัว 0.5 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ ซึ่งต้องลดพลังงานจากอาหารและ/หรือใช้พลังงานเท่ากับ 3,500 กิโลแคลอรี วิธีการลดน้ำหนักทำได้ 2 วิธี

1. ลดพลังงานที่ได้จากอาหาร 500 แคลอรีต่อวัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ หรือ
2. ลดพลังงานจากอาหาร ร่วมกับการออกกำลังกายเพิ่ม รวม 500 แคลอรีต่อวัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ซึ่งวิธีนี้จะให้ผลดีต่อสุขภาพมากกว่า

ท่านต้องกินอาหารแต่ละกลุ่มในปริมาณเท่าไร

ธงโภชนาการ บอกชนิดและปริมาณของอาหารที่คนไทยควรกินใน 1 วัน สำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 6 ปีขึ้นไปถึงผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามการใช้พลังงาน เป็น 3 ระดับ คือ 1,600 2,000 และ 2,400 กิโลแคลอรี

กลุ่มอาหาร	หน่วย	พลังงาน (กิโลแคลอรี)		
		1,600	2,000	2,400
ประเภทข้าว-แป้ง	ทัพพี	8	10	12
ประเภทผัก	ทัพพี	4 (6)	5	6
ประเภทผลไม้	ส่วน	3 (4)	4	5
ประเภทเนื้อสัตว์	ช้อนกินข้าว	6	9	12
ประเภทนม	แก้ว	2 (1)	1	1
น้ำมัน น้ำตาล และเกลือ	ช้อนชา	ใช้น้อยเท่าที่จำเป็น		
น้ำมัน	ช้อนชา	4	7	8
น้ำตาล	ช้อนชา	4	5	5

( ) หมายถึง ปริมาณที่แนะนำให้บริโภคในผู้ใหญ่

1,600 กิโลแคลอรี สำหรับ เด็กอายุ 6-13 ปี หญิงอายุ 25-60 ปี ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

2,000 กิโลแคลอรี สำหรับ วัยรุ่นชาย-หญิงอายุ 14-25 ปี ชายวัยทำงานอายุ 25-60 ปี

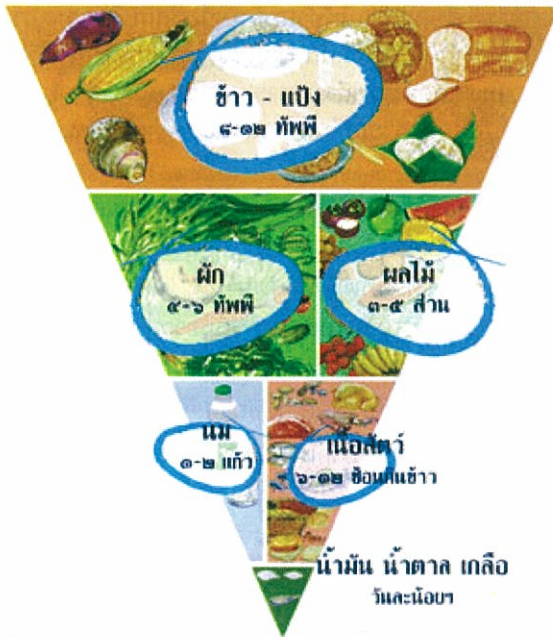
2,400 กิโลแคลอรี สำหรับ ชาย-หญิง ที่ใช้พลังงานมาก ๆ เช่น นักกีฬา เกษตรกร กรรมกร เป็นต้น

แหล่งข้อมูล: กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

จากภาพ แต่ละกลุ่มอาหารแสดงตัวเลขเป็นช่วง ๆ เช่น

วิธีแก้อาการหิวจัดยามดึก ได้ผลภายใน 5 นาที

อาบน้ำ แปรงฟัน
ยืดเส้นยืดสาย
ดื่มน้ำอุ่น
เขียนบันทึกรายการอาหารประจำวัน
ทำงานอดิเรก

การตวงนับปริมาณอาหาร

การบันทึกอาหารบริโภคจะช่วยให้คุณทราบเกี่ยวกับปริมาณอาหารที่ท่านกิน ว่ามากน้อยเพียงใด ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการควบคุมการกินอาหารอีกด้วย เริ่มต้นบันทึกอาหารโดยเขียนชนิดอาหารและปริมาณที่กินตามกลุ่มอาหารต่าง ๆ ที่ปรากฏในแบบบันทึกอาหารบริโภค ในส่วนของการตวงนับปริมาณอาหาร ควรปฏิบัติดังนี้

- ตวงนับปริมาณอาหารที่กินในลักษณะอาหารสุก ไม่มีกระดูก เปลือก หรือ ส่วนที่ไม่กิน
- กลุ่มข้าว-แป้ง ตวงด้วยทัพพีตักไม่พูน
- กลุ่มเนื้อสัตว์ ตวงนับปริมาณด้วยช้อนกินข้าว ตักไม่พูน
- กลุ่มผักตวงโดยใช้ทัพพี ตักไม่พูน
- กลุ่มผลไม้ให้ตวงเป็นส่วน โดยผลไม้ขนาดเล็ก 1 ส่วน เท่ากับ 6-8 ผล ผลไม้ขนาดกลาง 1 ส่วน เท่ากับ 1-2 ผล และผลไม้ขนาดใหญ่ 1 ส่วน เท่ากับ 6-8 ชิ้นพอดี
- น้ำมันและน้ำตาลทรายให้ตวงนับปริมาณด้วยช้อนชา
- เครื่องดื่มอาจตวงปริมาณข้างภาชนะบรรจุ หรือ กะปริมาณโดยใช้แก้วหรือถ้วยกาแฟ

ข้อคิดเตือนใจ

ความรู้สึกเบื่อ โกรธ เสร้า ก็เป็นสิ่งที่ชักจูงไปสู่การกินเช่นกัน
อย่าปล่อยให้หิวเกินไป เหนื่อยเกินไป และเหงาเกินไป

ผลไม้ 1 ส่วน

เงาะ 4 ผล	ลำไย 6 ผลใหญ่
ฝรั่ง ½ ผลกลาง	ลิ้นจี่ 4 ผลใหญ่
แตงโม 6-8 ชิ้น	ลูกตาลอ่อน 2 ผล
ชมพู่ 2 ผลใหญ่	สับปะรด 6-8 ชิ้น
แอปเปิ้ล 1 ผลเล็ก	ส้มเขียวหวาน 1 ผลใหญ่
สาลี่ 1 ผลเล็ก	ส้มโอ 2 กลีบ (กลาง)
กล้วยน้ำว้า 1 ผลเล็ก	มะละกอสุก 6 ชิ้น
กล้วยหอม ½ ผลกลาง	มะม่วงดิบ ½ ผลใหญ่
ขนุน (2 ยวงกลาง)	มะม่วงสุก ½ ผลกลาง
แก้วมังกร 6 ชิ้น	มังคุด 4 ผลเล็ก
ลองกอง 5 ผล	ทุเรียน 1 เม็ดเล็ก
ละมุด 2 ผล	องุ่น 6-8 ผล

แนวทางในการจำกัดคอเลสเตอรอลในอาหาร

คอเลสเตอรอลพบในอาหารที่มาจากสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์เท่านั้น เพื่อจำกัดปริมาณคอเลสเตอรอลในอาหาร ควรปฏิบัติดังนี้

1. กินเนื้อสัตว์ที่มีไขมันน้อย ได้แก่ ปลาต่างๆ, เนื้อเป็ดหรือไก่ไม่ติดหนัง, เนื้อหมูหรืออ้วนไม่ติดมัน
2. กินไข่แดงไม่เกิน 3 ฟองต่อสัปดาห์
3. งดหรือหลีกเลี่ยงอาหารที่มีคอเลสเตอรอลสูง เช่น ไข่แดง, ไข่ปลา, เครื่องในสัตว์, หนังสัตว์, หอย, กุ้ง, ปู, ปลาหมึก, แอม, เบคอน, ไส้กรอก, กุนเชียง, หมูยอ, สลัดน้ำข้น, เนย, ไอศกรีม
4. กินอาหารที่มีเส้นใยอาหารมาก เช่น พัก, ผลไม้ และธัญพืชไม่ขัดสี

หมายเหตุ: ร่างกายสามารถเปลี่ยนไขมันจากอาหารให้เป็นคอเลสเตอรอลได้ด้วยเหตุนี้การกินอาหารที่มีไขมันสูง ทำให้ระดับคอเลสเตอรอลในเลือดเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างการบันทึกอาหารบริโภค

แบบบันทึกการบริโภคอาหารประจำวัน							
มื้อ/รายการอาหาร	ข้าว (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อน กินข้าว)	ผัก (ทัพพี)	ผลไม้ (ส่วน)	นม (กล่อง)	ไขมัน (ช้อนชา)	น้ำตาล (ช้อนชา)
เป้าหมายการบริโภค	6	6	6	4	1	4	4
ข้าวต้มปลา							
♥ ข้าวสวย	2						
♥ ปลา		3					
♥ น้ำมันกระเทียมเจียว						1	
นมพร่องมันเนย					1		
ข้าวกล้องราดผัดผักกับ แกงจืด							
♥ ข้าวกล้องสวย	2						
♥ ผัดผักรวม			1.5			2	1
♥ แกงจืดเต้าหู้หมูสับ+ น้ำมันกระเทียมเจียว		1	1.5			1	
ฝรั่ง 1 ผล				2			
ส้มตำข้าวเหนียว							
♥ มะละกอ+ถั่วฝักยาว+ ผักอื่นๆ			3				
♥ กุ้งแห้ง+ถั่วลิสง		2					
♥ ข้าวเหนียว 5 บาท	2						
♥ น้ำตาลปีบ							3
กล้วยน้ำว้าปิ้ง 2 ผล				2			
รวม	6	6	6	4	1	4	4
พลังงาน/1 ส่วนบริโภค (กิโลแคลอรี)	80	37	12	60	125	45	20
พลังงานที่ได้รับจากการ บริโภคจริง	480	222	72	240	125	180	80
พลังงานรวม	=	1399		กิโลแคลอรี			

แบบบันทึกการบริโภคอาหารประจำวัน

มื้อ/รายการอาหาร	ข้าว (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อน กินข้าว)	ผัก (ทัพพี)	ผลไม้ (ส่วน)	นม (กล่อง)	ไขมัน (ช้อนชา)	น้ำตาล (ช้อนชา)
เป้าหมายการบริโภค							
รวม							
พลังงาน/1 ส่วนบริโภค (กิโลแคลอรี)	80	37	12	60	125	45	20
พลังงานที่ได้รับจากการ บริโภคจริง							
พลังงานรวม	=	กิโลแคลอรี					

แบบบันทึกการบริโภคอาหารประจำวัน

มื้อ/รายการอาหาร	ข้าว (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อน กินข้าว)	ผัก (ทัพพี)	ผลไม้ (ส่วน)	นม (กล่อง)	ไขมัน (ช้อนชา)	น้ำตาล (ช้อนชา)
เป้าหมายการบริโภค							
รวม							
พลังงาน/1 ส่วนบริโภค (กิโลแคลอรี)	80	37	12	60	125	45	20
พลังงานที่ได้รับจากการ บริโภคจริง							
พลังงานรวม	=	กิโลแคลอรี					

เคล็ดลับรักษุ่ทุ่นรักษุ่หัวใจ: การซื้อปั้งซื้ออาหาร

1. วางแผนซื้ออาหาร และซื้อเฉพาะที่จตุรรายการไว้
2. เลือกซื้ออาหารที่พิเศษบางอย่าง เช่น ผักหรือผลไม้ที่ไม่วหวานจัด
3. อย่าเข้าใกล้บริเวณซุ่มอาหารที่ล่อใจคุณ เดินเลี่ยงบริเวณที่วางตุ๊กกี้ ลูกอม หรือขนมอบ แม้ว่าป้ายจะติดว่าลดไขมันและน้ำตาล ก็ยังเป็นชนิดอาหารที่ให้พลังงานสูง
4. ไม่ควรซื้ออาหารขณะหิว เพราะมักจะซื้อของที่อยากกินและซื้อเป็นจำนวนมาก

รู้มั้คะ?

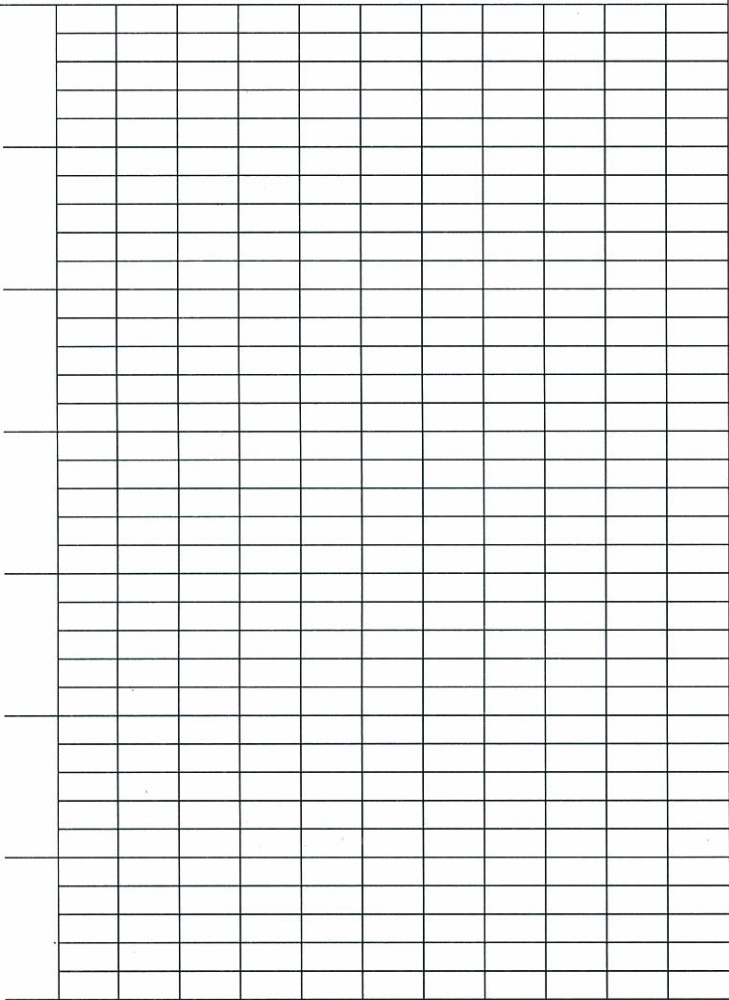
การกินตุ๊กกี้เพิ่มจากเดิม 1 ชิ้นทุกวัน

เป็นเวลา 1 ปี

น้ำหนักตัวจะเพิ่มขึ้น 2-3 กิโลกรัม

แบบบันทึกน้ำหนักตัว

น้ำหนักตัว (กก.)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

สัปดาห์ที่

แบบบันทึกน้ำหนักตัว

น้ำหนักตัว (กก.)

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

สัปดาห์ที่

เคล็ดลับหนุ่มสาวกว่าวัย 1

รู้มั๊ยคะว่า กิจกรรมประจำวันที่เราทำในแต่ละวันนี่ละค่ะ ที่สามารถช่วยลดความชราได้ แน่แน่นอนค่ะ ถ้าท่านทำบ่อยๆ ทำนานๆ สม่าเสมอ นอกจากความชราจะมาเยือนท่านช้าลง ท่านจะเป็นหนุ่มสาวที่มีรูปร่างดี ชวนมองอีกด้วย

การเดินเร็ว วันละ 1 ชั่วโมง สามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรคอ้วนได้มากถึงร้อยละ 24 และลดความเสี่ยงเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานได้ถึงร้อยละ 34

การยืนหรือเดินอยู่ในบ้านหรือที่ทำงาน วันละ 2 ชั่วโมง จะช่วยให้ห่างไกลจากโรคอ้วนได้ร้อยละ 9 และโรคเบาหวานได้ร้อยละ 12

เคล็ดลับการกินสำหรับหนุ่มสาวหุ่นดี 1

1. กินอาหารมื้อหลักวันละ 3 มื้อ
2. ไม่งดอาหารมื้อใดมื้อหนึ่ง แต่ควรลดปริมาณของอาหารแต่ละมื้อแทน
3. การกินอาหารมื้อเล็ก ๆ วันละ 4-5 มื้อ ในปริมาณที่กำหนดจะช่วยให้น้ำหนักลดเร็วขึ้น
4. ควรกินอาหารให้หลากหลายชนิด ไม่ควรกินอาหารซ้ำ ๆ ติดต่อกัน
5. หลีกเลี่ยงอาหารทอด อาหารที่มีครีม ไขมัน น้ำมัน กะทิและน้ำตาลสูงเป็นส่วนผสม
6. เพิ่มอาหารเผ็ดในมื้ออาหาร เพราะรสชาติที่เผ็ดร้อนของพริกหรือพริกไทย จะช่วยให้ร่างกายเพิ่มการใช้พลังงานในการเผาผลาญ และยังทำให้ต้องดื่มน้ำมาก เป็นการลดแคลอรีวิธีหนึ่ง

เคล็ดลับหนุ่มสาวกว่าวัย 2

รู้มั้ยคะว่า ถ้าเราออกกำลังกายเผาผลาญพลังงานในร่างกายเพียงวันละ 100 แคลอรี จะช่วยให้ความชราเหมือนเราช้าลง เนื่องจากเลือดสามารถนำออกซิเจนและสารอาหารไปหล่อเลี้ยงผิวหนังได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยขจัดของเสียที่คั่งค้างออกจากร่างกายได้ดีขึ้น

เคล็ดลับการกินสำหรับหนุ่มสาวหุ่บตี 2

1. ไม่กินอาหารจากกล่องหรือกระป๋องโดยตรง ให้เทอาหารปริมาณที่พอเหมาะลงในจาน และเมื่อหมดแล้ว ไม่เติมอีก
2. ใช้จานขนาดเล็กทุกมื้อ เพื่อหลีกเลี่ยงการกินอาหารมากเกินไป
3. ตั้งกฎเกณฑ์ให้กับตัวเอง จะกินเฉพาะที่โต๊ะอาหาร
4. ไม่ควรยืนกิน หรือกินไปดูทีวีไป เพราะจะทำให้กินอาหารมากเกินไป โดยไม่รู้ตัว
5. จำกัดอาหารที่ใช้มือหยิบกิน เพราะจะกินเพลินจนไม่รู้ตัวว่ากินไปมากน้อยเท่าไร

เคล็ดลับหัวใจดี

ถ้าเราออกกำลังกายเผาผลาญพลังงาน
ในร่างกายเพียงวันละ 300 แคลอรี
จะช่วยให้หัวใจเราห่างไกลโรคได้ค่ะ

เคล็ดลับการกินสำหรับหนุ่มสาวหุ่นดี 3

1. กินช้าๆ เคี้ยวนานๆ จะลดปริมาณการกินอาหารลงได้ เพราะหลังจากเริ่มกินอาหารไปสัก 10-15 นาทีแล้ว สมอจะปิดปุ่มประสาทความหิว ความรู้สึกอยากอาหารจะลดลง และหยุดกินทันทีที่รู้สึกอิ่ม
2. ดักอาหารเท่าที่กินพออิ่ม
3. ดื่มน้ำมากๆ ทั้งในมื้ออาหาร และระหว่างมื้ออาหาร
4. ไม่ควรเกรงใจที่จะปฏิเสธ เมื่อถูกคะยั้นคะยอให้กินอาหารเพิ่ม
5. ไม่ใช้การกินอาหารเป็นการให้รางวัลหรือเป็นการลงโทษ
6. พยายามวิเคราะห์ว่า อยากกินอาหารมากที่สุดในช่วงเวลาใด ให้หลีกเลี่ยงช่วงเวลานั้น โดยทำกิจกรรมอื่นๆ แทน เช่น เดินเล่น หรืออาบน้ำ

เคล็ดลับการลดน้ำหนัก

ถ้าเราออกกำลังกายเผาผลาญพลังงานในร่างกาย
วันละ 500 แคลอรี จะช่วยให้น้ำหนักลดลงโดยไม่เกิดความหิว
อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวโอกาสจะทำได้ยังขึ้นอยู่กับ
ดังนั้นควรลดน้ำหนักโดย

การลดอาหาร 200 แคลอรี ร่วมกับการออกกำลังกาย 300 แคลอรี
หรือ
ลดอาหาร 300 แคลอรี ร่วมกับการออกกำลังกาย 200 แคลอรี

การอ่านฉลากอาหาร

การอ่านฉลากอาหารเป็นส่วนสำคัญในการเลือกซื้ออาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อควบคุมน้ำหนักหรือลดการบริโภคไขมัน ควรเลือกอาหารที่ติดเครื่องหมาย “พลังงานต่ำ” “ไขมันต่ำ” “อาหารควบคุมพลังงาน” หรือมีข้อความบ่งชี้ว่า เป็นอาหารไขมันต่ำ เป็นไขมันชนิดไม่อิ่มตัว และไม่มีคอเลสเตอรอล เป็นต้น

ข้อคิดเตือนใจ

ขณะนี้

ถ้าคุณยังไม่ได้เริ่มต้นขยับร่างกายให้เคลื่อนไหว

ยกมือซ้ายและขวาขึ้นเหนือศีรษะ

มือซ้ายไขว้มือขวา

ฝ่ามือทั้งสองข้างประกบกัน

ก้าวเท้าซ้ายในท่าเหยียดตรงนับ 1

ก้าวเท้าขวาในท่าเหยียดตรงนับ 2

ทำอย่างต่อเนื่องจนนับได้ 100 ก้าว

หายใจเข้าออกลึก ๆ ในขณะที่ก้าวเดิน

แบบสำรวจนิสัยการกินมากกินไปโดยไม่รู้ตัว

ท่านมีนิสัยเหล่านี้หรือไม่ โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

☐ กินจุ วันหยุดกินจุเป็นพิเศษ	☐ กินอาหารไม่เป็นเวลา
☐ กินดึก	☐ กินเร็ว
☐ กินไปทำอย่างอื่นไปพร้อมกัน	☐ กินแก้กุ่ม

ถ้าท่านมีนิสัยการกินดังกล่าวตั้งแต่ 1 ข้อ และมักทำเป็นประจำ
ทดลองควบคุมพฤติกรรมดังกล่าว จะช่วยทำให้ท่านสามารถลดน้ำหนักได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินปริมาณไขมันในอาหาร

ชนิดอาหาร	ปริมาณ	ปริมาณไขมัน (ช้อนชา)
ถ้วยเตี๋ยวผัดใส่ไข่/ถ้วยเตี๋ยวแห้ง	2 ทัพพี	2-2 1/2
ถ้วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ราดหน้า	2 ทัพพี	1
แกงกะทิ/น้ำยา	1 ทัพพี (1 ถ้วยเล็ก)	1-2
ผัดผัก	1 ทัพพี	1
ข้าวมันไก่/ข้าวหมกไก่	2 ทัพพี	2
ไข่เจียว	1 ฟอง	3
ลูกชิ้นทอด/ไก่ทอด	4 ลูก/1 น่อง	1
ปาต่องไก่	1 คู่	1
ขนมหวานใส่กะทิ	1 ถ้วยเล็ก	1

เคล็ดลับรักษหุ่นรักษหัวใจ : การกินอาหารนอกบ้าน

อาหารนอกบ้านมีให้เลือกหลากหลาย ซึ่งมักให้พลังงาน ไขมัน และ น้ำตาลสูง ดังนั้นการเลือกซื้อและเลือกทานอาหารนอกบ้านจึงเป็นเรื่องที่ ทำยากเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในผู้ที่ต้องการลดน้ำหนักหรือต้องการ ควบคุมระดับไขมันในเลือด วิธีการเลือกกินอาหารนอกบ้านไม่ยากอย่างที่ คิด

1. ไม่เลือกอาหารเต็มจัด ทหวานจัด หรือมันจนเกินไปจากเมนู ถ้าไม่ แน่ใจควรสอบถามเกี่ยวกับวิธีการปรุงและรสชาติอาหารแต่ละชนิด
2. สั่งอาหารเฉพาะที่ท่านคิดว่า จะทานพออิ่ม
3. ห้ามวางอาหารล่อใจอยู่บนโต๊ะ เลื่อนจานของท่านออกไปทันทีที่กิน เสร็จ
4. ดื่มน้ำหรือน้ำชาที่ไม่เติมน้ำตาลในมื้ออาหารของท่าน

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย

การเดินหลังมื้ออาหารเที่ยงทุกวันในสถานที่ทำงาน จะช่วยให้คุณควบคุมน้ำหนักได้

กิจวัตรประจำวันเพื่อให้ดูหนุ่มสาวกว่าวัยและมีรูปร่างที่ดี

- ☺ เดินแทนการใช้รถในระยะทางสั้น ๆ
- ☺ เดินขึ้นบันได 2-3 ชั้นขึ้นไป แทนการใช้ลิฟท์
- ☺ เดินลงบันได 2-3 ชั้นขึ้นไป แทนการใช้ลิฟท์
- ☺ เดินระหว่างทำงานสะสมอย่างน้อย 30 นาที
- ☺ เดินเล่นหลังรับประทานอาหารอย่างน้อย 20 นาที
- ☺ ทำท่าบริหารร่างกายเล็ก ๆ น้อย ๆ ขณะทำงาน
- ☺ เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายขณะดูโทรทัศน์
- ☺ เล่นกับเด็กเล็ก ๆ อย่างกระฉับกระเฉงประมาณ 30 นาที
- ☺ กวาดบ้าน
- ☺ ถูบ้าน
- ☺ ทำกับข้าว
- ☺ ล้างจาน
- ☺ รดน้ำต้นไม้

การทำกิจวัตรประจำวันที่มีการเคลื่อนไหวและมีการออกแรงในระดับปานกลาง ที่ทำเป็นช่วง ๆ หรือค่อย ๆ สะสมในแต่ละวันอย่างน้อย 30 นาที สามารถเพิ่มสมรรถภาพของปอดและหัวใจ และความฟิตของร่างกายไม่ได้แตกต่างกับการออกกำลังกายแบบมีแบบแผน แต่การออกกำลังกายในระดับปานกลางจนถึงหนัก ในระยะเวลาานติดต่อกัน ก็จะเป็นประโยชน์กับตนเองมากขึ้น

รู้มั้คะ?

ความเครียด เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เรากินมากขึ้น มีการศึกษาวิจัยพบว่า คนอ้วนจะมีภาวะซึมเศร้า มีทัศนคติและความรู้สึกด้านลบต่อตนเอง และการที่คนอ้วนกินมากขึ้น มีสาเหตุเนื่องมาจากเกิดความขัดแย้งในจิตใจได้สำนึก ซึ่งไม่สามารถแสดงออกมาได้ จึงเปลี่ยนออกมาในรูปของการกิน เช่น กินแก๊งซี่ง กินแก๊งเดรียด กินแก๊งเหงา อาหารจึงเป็นเสมือนตัวแทนทำให้เกิดความอึดใจ

ไม่ใช่แต่คนอ้วนเท่านั้นนะคะ คนน้ำหนักตัวปกติบางคนก็ใช้การกินเป็นทางระบายออกของความเครียด ถ้าใช้วิธีการดังกล่าวเป็นประจำ ผลที่ตามมาก็คือ การเพิ่มปริมาณไขมันสะสมในส่วนต่างๆ ของร่างกาย

ดังนั้น การจัดการกับความเครียดจึงเป็นวิธีการที่สำคัญ ในการควบคุมน้ำหนัก

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย

การเดินขึ้นลงบันได 3 ชั้น วันละ 3 เที้ยวทุกวัน เป็นเวลา 1 ปี

น้ำหนักตัวจะลด 0.6 กิโลกรัม

ฟังดูเล็กน้อยไม่น่าทำ ลองคิดถึง 10 ปีข้างหน้า ถ้าไม่ทำ
จะได้น้ำหนักเพิ่ม 6 กิโลกรัม + โรคอ้วนและคณะเพียบเลยคะ

วิธีจัดการกับความเครียด

การจัดการกับความเครียดมีได้หลายวิธี ซึ่งท่านสามารถเลือกไปปฏิบัติได้ เช่น

- ☺ การฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อ
- ☺ การฝึกการหายใจ
- ☺ การนั่งสมาธิ
- ☺ การทำโยคะ
- ☺ การออกกำลังกาย
- ☺ การดูหนังฟังเพลง
- ☺ การเขียนข้อความระบายความในใจ (หลังเขียนเสร็จอย่าลืมหทำลายหลักฐานนะคะ)

รู้มั๊ยคะ?

การดื่มน้ำอัดลมหรือน้ำผลไม้เพิ่มวันละ 1 กระป๋อง จะทำให้ท่านน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น 6 กิโลกรัมภายใน 1 ปี

บันทึกจินตนาการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อคณะกรรมการ

โครงการปรับภาวะโภชนาการของบุคลากรคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

1. รศ.ดร.พญ. มันทนา ประทีปะเสน	ประธาน
2. รศ.ดร. การดี เต็มเจริญ	รองประธานฝ่ายให้คำปรึกษาทาง โภชนาการ
3. รศ.ภพญ. กุลยา นาดสวัสดิ์	รองประธานฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูล
4. รศ. จรรยา เสียงเสนาะ	รองประธานฝ่ายวิเคราะห์ผลทาง ห้องปฏิบัติการ
5. รศ. สิริประภา กลั่นกลิ่น	กรรมการ
6. ผศ.ดร. เรวดี จงสุวัฒน์	กรรมการ
7. ผศ. เฟื่องฟ้า อุดรราชต์กิจ	กรรมการ
8. ดร. พัทธราณี กวัดกุล	กรรมการ
9. นางนภาพร ม่วงสกุล	กรรมการ
10. นางคมขำ เจียมใจ	กรรมการ
11. นางสาววทันถาวรณั เก่งทอง	กรรมการ
12. ผศ.ดร. ชขวัญใจ อำนาจสัตย์ชื่อ	กรรมการและเหรัญญิก
13. ดร. วรากรณ์ เสถียรนพเก้า	กรรมการและเลขานุการ
14. ดร. สุกัทธา ลิลิตชาญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางยุพดี รัศม์มณี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,500 เล่ม; พิมพ์ครั้งที่ 2 จำนวน 5,000 เล่ม

สอบถามรายละเอียด: วรากรณ์ เสถียรนพเก้า ภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล 420/1 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400; โทรศัพท์: 0-2354-8539;
โทรสาร: 0-2640-9839; E-mail address: phwst@mahidol.ac.th ♥

